

This Question Paper consists of 30 questions and 8 printed pages.
ह्या प्रश्नपत्रिकेत एकूण 30 प्रश्न आणि 8 छपील पाने आहेत.

Roll No.

अनुक्रमांक

Code No. 60/S/A/M
कोड नं.

Set - **A**

PSYCHOLOGY
(मानसशास्त्र)
(222-M)

Day and Date of Examination
(परीक्षेचा दिवस आणि तारीख)

Signature of Invigilators
(निरीक्षकाची सही)

1. _____
2. _____

General Instructions :

- 1 Candidate must write his/her Roll Number on the first page of the Question Paper.
- 2 Please check the Question Paper to verify that the total pages and the total number of questions contained in the Question Paper are the same as those printed on the top of the first page. Also check to see that the questions are in sequential order.
- 3 For the objective type of questions, you have to choose any **one** of the four alternatives given in the question i.e. (A), (B), (C) or (D) and indicate your correct answer in the Answer-Book given to you.
- 4 All the questions including objective type questions are to be answered within the allotted time and no separate time limit is fixed for answering objective type questions.
- 5 Making any identification mark in the Answer-Book or writing Roll Number anywhere other than the specified places will lead to disqualification of the candidate.
- 6 Write your Question Paper code No. **60/S/A/M-A** on the Answer-Book.
- 7 The Question Paper is bilingual. In case of doubt, the English version should be considered as authentic.

सामान्य सूचना :

- 1** परीक्षार्थीनी प्रश्नपत्रिकेच्या प्रथम पृष्ठावर आपला अनुक्रमांक लिहावा.
- 2** कृपया प्रश्न-पत्र तपासून पहा. एकूण पृष्ठांची संख्या छापलेली आहे तेवढेच प्रश्न क्रमाने आहेत का ते पहा.
- 3** बहुपर्यायी प्रश्नांचे उत्तर लिहिताना दिलेल्या पर्यायांपैकी अचूक पर्याय (A), (B), (C) किंवा (D) निवडून उत्तरपत्रिकेत लिहा.
- 4** बहुपर्यायी प्रश्नांची उत्तरे निर्धारित वेळेतच द्यावयाची आहेत यासाठी जास्त वेळ दिला जाणार नाही.
- 5** उत्तर-पत्रिकेत उमेदवाराची ओळख होईल किंवा योग्य त्या जागे व्यतिरिक्त बैठक क्रमांक लिहिणाऱ्या उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल.
- 6** आपल्या उत्तर-पत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेचा कोड संख्या **60/S/A/M-A** अवश्य लिहा.
- 7** प्रश्नपत्रिका दोन भाषांमध्ये आहे. प्रश्नांबाबत काही शंका असल्यास इंग्रजी रूपांतर प्रमाणभूत मानावे.

PSYCHOLOGY

(मानसशास्त्र)

(222-M)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- Note :**
- (1) All questions are **compulsory**.
  - (2) Marks for each question is indicated against it.
  - (3) For multiple choice questions, choose the correct answer among the four choices given as (A), (B), (C) and (D) and write it in your answer book.
  - (4) Questions 7-12 are short answer questions type I. Answer should not exceed 25 words each.
  - (5) Questions 13-25 are short answer questions type II. Answer should not exceed 80 words each.
  - (6) Questions 26-30 are long answer questions. Answers to these questions should not exceed 150 words each.

- सूचना :**
- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  - (2) प्रत्येक प्रश्नांचे गुण प्रश्नांसमोर दर्शविलेले आहेत.
  - (3) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे (A), (B), (C) या (D) पर्यायामधून निवडून उत्तरपत्रिकेत लिहावयाची आहेत.
  - (4) प्रश्न क्र. 7 ते 12 (प्रकार-I) लघुत्तरी आहेत त्यामुळे त्यांची उत्तरे 25 शब्दांपेक्षा जास्त लिहू नये.
  - (5) प्रश्न क्र. 13 ते 25 (प्रकार-II) लघुत्तरी आहेत त्यांची उत्तरे 80 शब्दांपेक्षा जास्त असू नयेत.
  - (6) प्रश्न क्र. 26 ते 30 दीर्घोत्तरी आहेत. त्यांची उत्तरे 150 शब्दांपेक्षा जास्त असू नयेत.

- 1 _____ is about developing categories of objects and events. 1
- (A) Verbal learning (B) Concept learning
(C) Skill learning (D) Conditioning
- _____ हे उद्दिष्ट व घटनेवर आधारीत असते.
- (A) शाब्दिक अध्ययन (B) संकल्पना अध्ययन
(C) कौशल्य अध्ययन (D) परिस्थिती
- 2 _____ is a group of similar jobs in several establishments. 1
- (A) Occupation (B) Vocation
(C) Career (D) Special training
- _____ हे एकाच प्रकारच्या कार्याचा समुह गट असतो.
- (A) नोकरी/धंदा (B) व्यवसाय
(C) करिअर (D) विशेष प्रशिक्षण
- 3 _____ disorder is characterized by alternating phases of depression and mania. 1
- (A) Psychological (B) Somatoform
(C) Dissociative (D) Bipolar
- _____ अस्वस्थता हा औदासिन्य आणि उन्मादाचा विशेष टप्पा आहे.
- (A) मानसशास्त्रीय अस्वस्थता (B) शारीरिक अस्वस्थता
(C) एकलकोंडा (D) द्विधा मनस्थिती
- 4 During _____ we selectively focus on a particular stimulus among many stimuli available to us. 1
- (A) memory (B) thinking
(C) perception (D) attention
- _____ मध्ये अनेक उद्दिपकांमधून आपण एका विशिष्ट उद्दिपकावर लक्ष केंद्रीत करतो.
- (A) स्मरण (B) विचार
(C) संवेदन (D) अवधान

- 5 Attitudes are positive evaluations of a person or an object. True/False 1
दृष्टीकोन म्हणजे एखादया व्यक्तिचे किंवा एखादया वस्तूचे सकारात्मक मुल्यमापन असते.
(चूक की बरोबर ते सांगा)
- 6 When two children are playing without interaction, it is called _____ play. 1
(A) controversial (B) parallel
(C) temperamental (D) co-operative
जेव्हा दोन मुले संवादाशिवाय खेळत असतात तेव्हा त्याला _____ खेळ म्हणतात.
(A) वादग्रस्त (B) समांतर
(C) स्वभाववादी (D) सहकारी
- 7 How does deprivation affect personality development ? 2
वंचितपणामुळे व्यक्तिमत्त्वावर कसा परिणाम होतो ?
- 8 Define the term 'Organization'. 2
संघटना म्हणजे काय ?
- 9 Write any two skills that an interviewer should possess. 2
मुलाखतकाराकडे कोणती कौशल्ये असावीत (कोणतेही 2).
- 10 What do you understand by the term developmental tasks ? 2
विकासात्मक कार्य म्हणजे काय ?
- 11 List the necessary steps for a good career choice. 2
योग्य व्यवसाय निवडीच्या पायऱ्यांची यादी द्या.
- 12 Describe the two characteristics of middle adulthood. 2
मध्य प्रौढावस्थेची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.

- 13 Define the term interest. How does interest help in selection of proper subjects and career ? 4
अभिरुची म्हणजे काय ? योग्य विषय व करिअर निवडीकरीता अभिरुचीची कशी मदत होईल ?
- 14 Briefly discuss the scope of psychology. 4
मानसशास्त्राच्या व्याप्तीची सविस्तर चर्चा करा.
- 15 What are the main strategies to achieve the state of good mental health ? 4
चांगल्या मानसिक आरोग्याच्या प्राप्तीसाठी कोणती तंत्रे वापरतात ?
- 16 Describe the aim of meditation. State the various benefits of meditation. 4
ध्यानाची उद्दिष्ट्ये सांगून फायदे लिहा.
- 17 Discuss how psychological tests are used as a tool to understand human behaviour and psychological processes. 4
मानवी वर्तन आणि मानसशास्त्रीय प्रक्रिया समजण्याकरीता मानसशास्त्रीय चाचण्यांचा कसा उपयोग होतो.
- 18 What characteristics of motivation help us in pursuing our goals ? 4
आपले ध्येय पूर्ण करण्यासाठी प्रेरणेची कोणती वैशिष्ट्ये आपणास सहाय्य करतात ?
- 19 Describe various advantages of being a group member. 4
समुह सभासदत्वाचे विविध फायदे लिहा.
- 20 Explain the role of balanced diet and sleep to achieve well being. 4
निरोगी जीवनशैलीसाठी सकस आहार व झोप या घटकांचे महत्व सांगा.

- 21 What are projective measures of personality ? Discuss the use of projective technique in understanding personality. 4
व्यक्तिमत्त्वाचे अप्रत्यक्ष मापन (प्रक्षेपण तंत्र) सांगा व प्रक्षेपण तंत्राच्या व्यक्तिमत्त्व मापनातील उपयोगांची चर्चा करा.
- 22 With the help of relevant examples discuss the unique nature of non-verbal communication in the Indian context. 4
भारतीयांच्या संदर्भात रचनेतील अशाब्दिक संप्रेषण विविध उदाहरणांनी स्पष्ट करा.
- 23 Describe the laws of perceptual grouping. 4
समजूतदार गटबाजीचा नियम किंवा ज्ञानेन्द्रियांचा गट नियम स्पष्ट करा.
- 24 Explain how adolescence is a period of rapid physical growth and sexual development. 4
पौगंडावस्थेचा काळ जलद शारीरिक बदलांचा आणि लैंगिक विकासाचा कसा हे स्पष्ट करा.
- 25 Define Attribution. How it helps to understand the causes of behaviour ? 4
आरोपणची व्याख्या सांगा. मानवीय वर्तनाची कारणे समजविण्यात ते कशी मदत करते ?
- 26 What is psychotherapy ? Explain the main steps in the process of psychotherapy. 6
मानसोपचार म्हणजे काय ? मानसोपचाराच्या मुख्य प्रक्रियेतील पायऱ्यांचे स्पष्टीकरण करा.
- 27 What is the concept of 'Panch Koshas' ? Explain Pranamaya Kosha in detail. 6
पंचकोशाची संकल्पना काय आहे ? प्राणकोशाचे सविस्तर वर्णन करा.

28 Explain different mental components of thinking with the help of examples. 6

विचार प्रक्रियेचे विविध मानसिक घटक कोणते स्पष्ट करा ?

29 Briefly explain the term sustainable development. How can you contribute for a better environment ? 6

शाश्वत विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा. अधिक चांगल्या पर्यावरणसाठी तुमचा सहभाग कसा द्याल.

30 Discuss the socio-emotional and personality development in middle childhood. 6

मध्य बाल्यावस्थेतील सामाजिक – भावनिक आणि व्यक्तिमत्व विकासाची चर्चा करा.
